

Wisława Szymborska





Polonyalı bir şair ve deneme yazarı olan W. Szymborska aynı zamanda bir çevirmendi. Wislawa 15'ten fazla şiir kitabı yazmış bir editör ve illüstratördür.

Maria Wislawa Anna Szymborska 2 Temmuz 1923 yılında Polonyanın batısı Prowent'te doğmuştur.

Zengin bir aileye doğmuş olan Szymborska entelektüel bir bakış açısıyla yetişmiş. Etrafında her zaman fazla kitap okuyan ve kitaplar üzerine konuşan insanlar varmış. Wisława Szymborska şiir yazmaya henüz beş yaşındayken okulda başlamıştır. Yazdığı şiirleri her zaman babasına gösterirmiş ve babası beğendiği her şiir için ona hediye madeni para verirmiş.

Szymborska'nın babası Koenik şehrinin sahibi Kont Wladyslaw Zamoyski'nin uşığıydı. Babası vefat ettikten sonra Zamoyski, Szymborska ve ailesine Torun'a taşınmaları önerdi. Torun'a taşındılar ancak 1931 yılında Krakow'a ailesiyle geri taşındılar.





Wisława gençliğinde babasını kaybetmesi ve İkinci Dünya savaşı sırasında Almanya'nın Polonya'yı işgali sebebiyle acılar çekmiştir.





Wisława İkinci Dünya Savaşının zorlu süreçlerini Polonya'da geçirmiştir. Nazi zulmünü birebir yaşayan Wisława, Stalin zihniyetinin baskıcı tavırlarını yaşamış ve eserlerine yansıtmıştır. Bir çok sıkıntı çektiği halde o gülebilmeyi başarmış ve bu tavrını da tüm eserlerine hatta şiirlerine bile yansıtmayı başarmış ilginç bir yazardır.



1931 yılında Krakow'da bir rahibe okuluna başlayan Wislawa işgal sebebiyle eğitimini burada tamamlayamamış.

İşgal sebebiyle Polonyalı vatandaşlar okullarına gidememişler, Wislawa eğitime Wawel kalesinin altında yer alan okulunda devam etmiş. Yıllar sonra lise sınavlarına girerek yer altı okulundan 1941 yılında ortaokuldan mezun olmuştur.



Naziler Krakowu ele geçirdiğinde Yahudilerin toplama kampına gönderilmesini engellemek için demir yolu endüstrisinde işçi olarak çalışmaya başladı.

Bu çalışma sürecinde İngilizce ders kitaplarının illüstrasyonunu yapmış; öyküler ve şiirler yazmıştır.



Savaş 1945 yılında bittikten sonra Wislawa, Jagiellonian Üniversitesinde Polonya edebiyatı üzerine çalışma yapmak üzere kaydolmuş ancak sonrasında kariyer değişikliği yapmak isteyip sosyoloji okumaya başlamış; 1948 yılında ekonomik zorluklar sebebiyle okulu bırakmak zorunda kalmıştır.



Edebi Hayatı

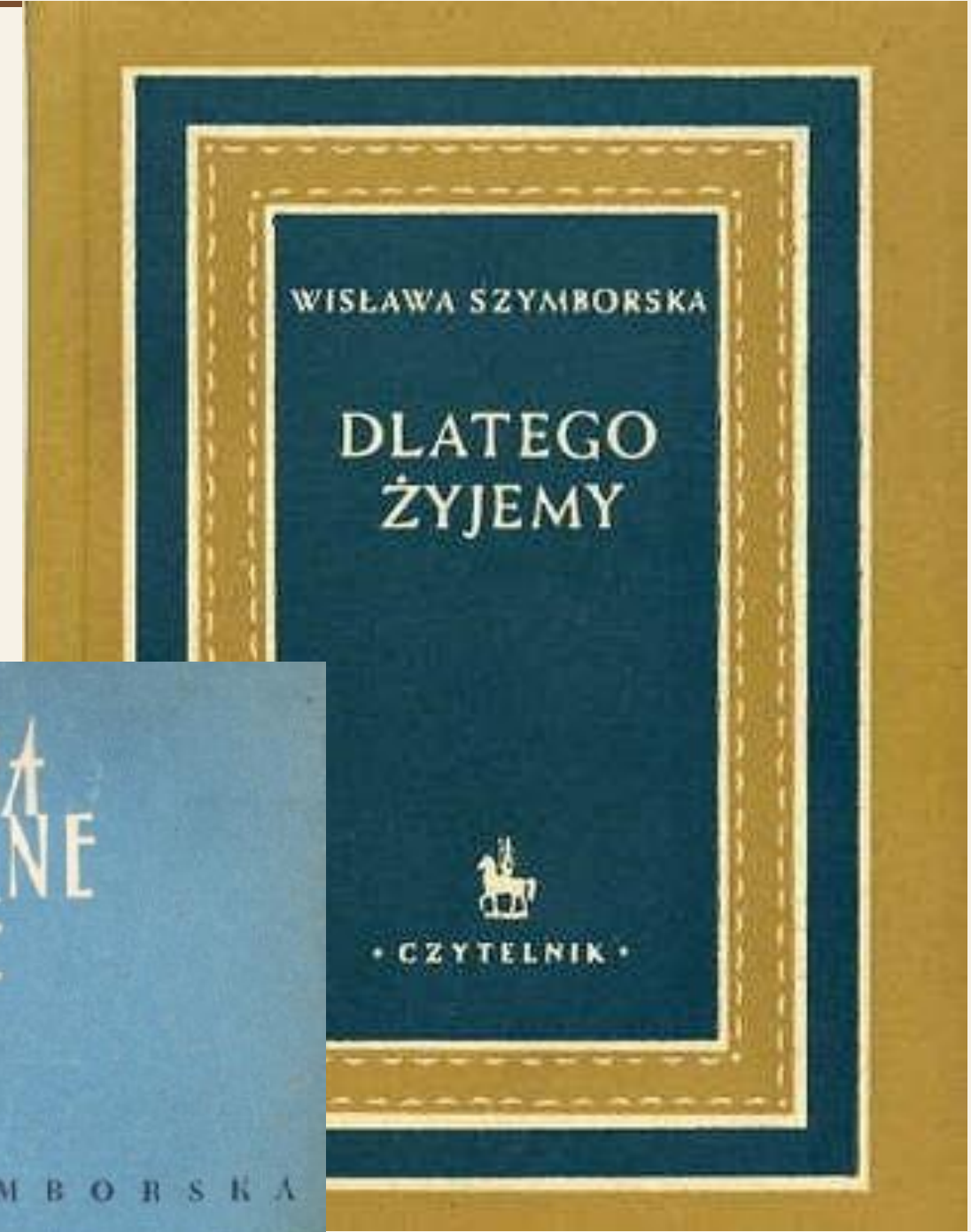
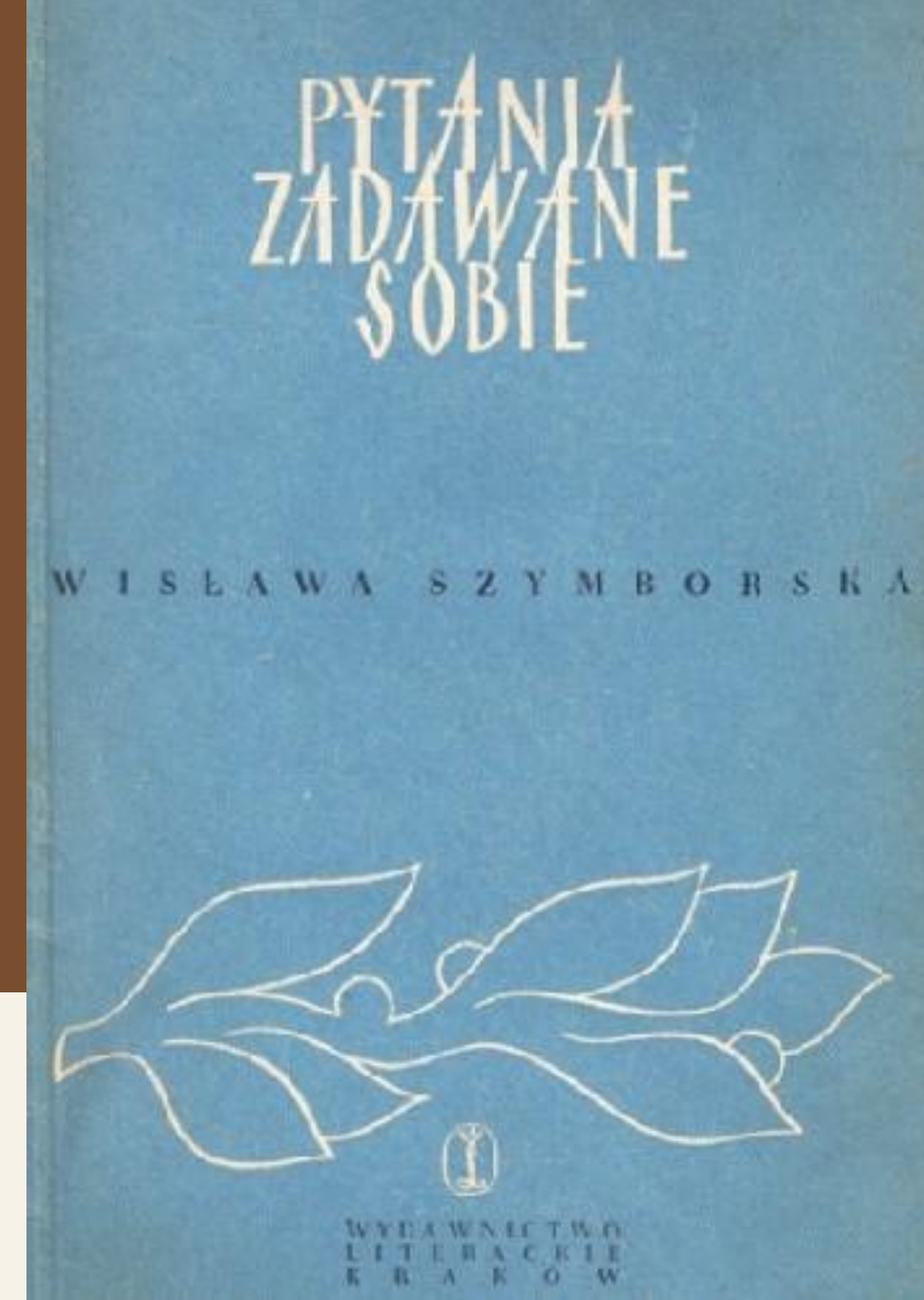
Wisława, 1945 yılında Dziennik Polski isimli bir gazetede ilk şiir Szukam Słowa'yı yayınlamış ve böylece edebiyat dünyasına ilk adımını atmıştır. Bundan kısa süre sonra birçok gazetede ve yerel medyada şiirleri yayınlanmıştır.

1948 yılında eğitimini yarıda bıraktıktan sonra bir eğitim dergisinde sekreterlik yapmaya başlamış; bu dergide illüstratörlük yapmış ve şiirler yazmıştır. İlk şiir derlemesini 1949 yılında tamamlamıştır.



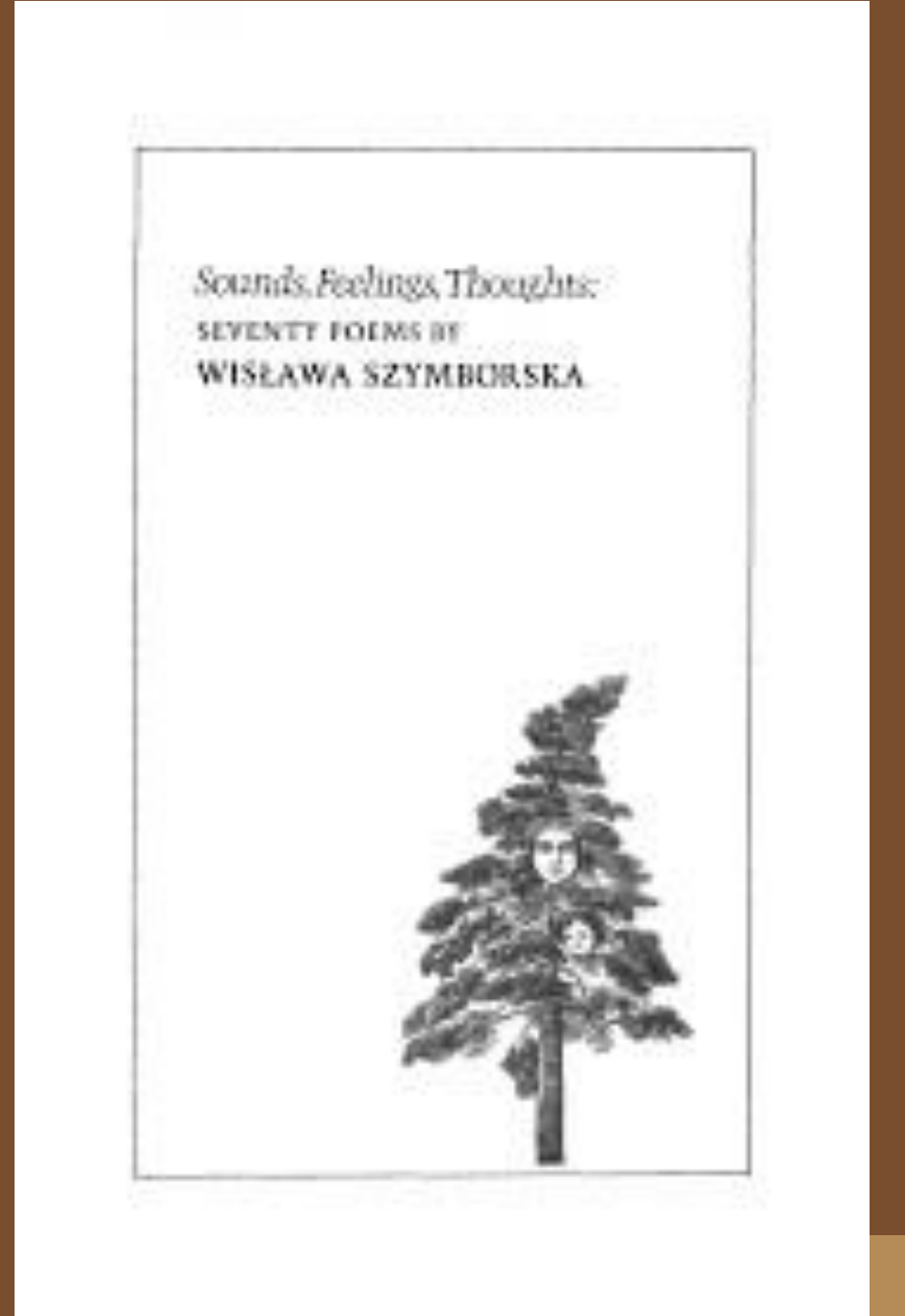
Wisława'nın bu dönemde yazdığı eserleri Polonya'da dönemin Sosyalist düşüncesini yansıtmıştır. İlk derlemesi olan Dłatego żyjemy de yer alan şiirlerinin birçoğunda siyasi fikirlerini yansıtmıştır.

1950 yıllarında Polonyalı Birleşmiş İşçi partisine üye olan Szymborska, bir sonraki derlemesi olan Pytania Zadawane Sobie'yi 1954 yılında sosyalist fikirlerini de içinde barındırarak yayınlamıştır.



Szyborska zamanla bu sosyalist düşüncelerinden uzaklaşmış ve hayal kırıklığına uğramıştır. Komünizm ve sosyalizm ile ilgili memnuniyetsizliğini *Wotanie do Yet* isimli üçüncü şiir derlemesinde dile getirmiştir.

Szyborska insanlığa, özellikle de Stanilizme ilgi göstermiş hatta onu iğrenç kardan adamlarla karşılaştırdığı Stalin'e bir şiir ithaf etti.



İnsanlıkla ilgili endişe duymaya başlayan Szymborska Polonyalı Birleşmiş İşçi partisinden ayrılmıştır. Bu düşünceyi savunan ilk iki derlemesini sosyalist realizmin bir parçası olduğunu düşünerek reddetmiştir.



Yaratıcı hayatımın en başında, insanlığı seviyordum.
İnsanođlu i in iyi bir Şey yapmak i stemiŐtim.

-Wisława Szymborska



Eserleri

Wisława sadece bir şair değil aynı zamanda Fransızca şiir çevirileri yapan bir çevirmen ve eleştirmendi. Yazdığı şiirleriyle Şiirin Mozartı olarak anılmaktadır.

1968 yılında Wisława, Lektury Nadobowiązkowe isimli bir köşe yazmaya başladı. Kitap incelemeleri yaptığı bu köşesinde yazdığı yazılar bir süre sonra derlenerek bir kitap olarak yayınlanmıştır.



Eserleri

Szymborska'nın İspanya'da
çevrilmiş kitaplarının birkaçı:
Kum tanesi ile manzara
İki puan
Büyük sayı
Mutlu aşk ve diğer şiirler
Edebi posta
Seçilmiş şiirler



Eserleri



Wisława'nın bu değerli eserleri günümüzde evrensel olarak biliniyor ve bazı okullarda da öğretilmektedir. Eserlerinin birçoğu İngilizce Almanca, Arapça, Çince ve daha birçok dile çevrilmiştir.

Eserleri

Şiir dili açık, kesin ve anlaşılır olan Wislawa'nın çalışmaları okuyucuya aynı zamanda derin bir kopukluk hissi vermiştir. Wislawa şiirlerine hayatında iz bırakan birçok şeyi, bunların zamanla değiştiğini ve farklı yollardan geçtiğini yansıtmıştır.

Şiirlerini aşk, ölüm ve geçmiş gibi karmaşık konuları, basit objelerle ve sıradan resimlerle tasvir etmesiyle bilinir.



New York Times dergisinde Stanislaw Baranczak,
Wisława Szymborska ve eserleriyle ilgili şunları dile
getirmiştir:

“ Szymborska şiirini lirik bir konu üzerinde, doğrudan ifade ederek veya ima edilen görüş ile geçertiliği hakkında şüphe uyandıran soru arasında çatışma yaratarak yazar. Bu görüş yalnızca yaygın yaygın olarak yansıtılan bir inancı yansıtmakla veya bir zihniyeti temsil etmekle kalmaz belli bir kurallar bütününe sahiptir. Şiirlerinin arkasında yer alan felsefe genellikle spekülatif, kolektivist, dogmatik ve aceleci genellemelere sahiptir.



Aldığı Ödüller

- 1963 Polonya Bakanlığı Kültür Ödülü
- 1991 Goethe Ödülü
- 1995 Herder Ödülü
- 1995 Sanat Onur Doktoru (Adam Mickiewicz Üniversitesi)
- 1996 Polonya PEN Çeviri Ödülü
- 1996 Nobel Edebiyat Ödülü
- 2011 Beyaz Kartal Nişanı



Kişisel Hayatı ve Mirası

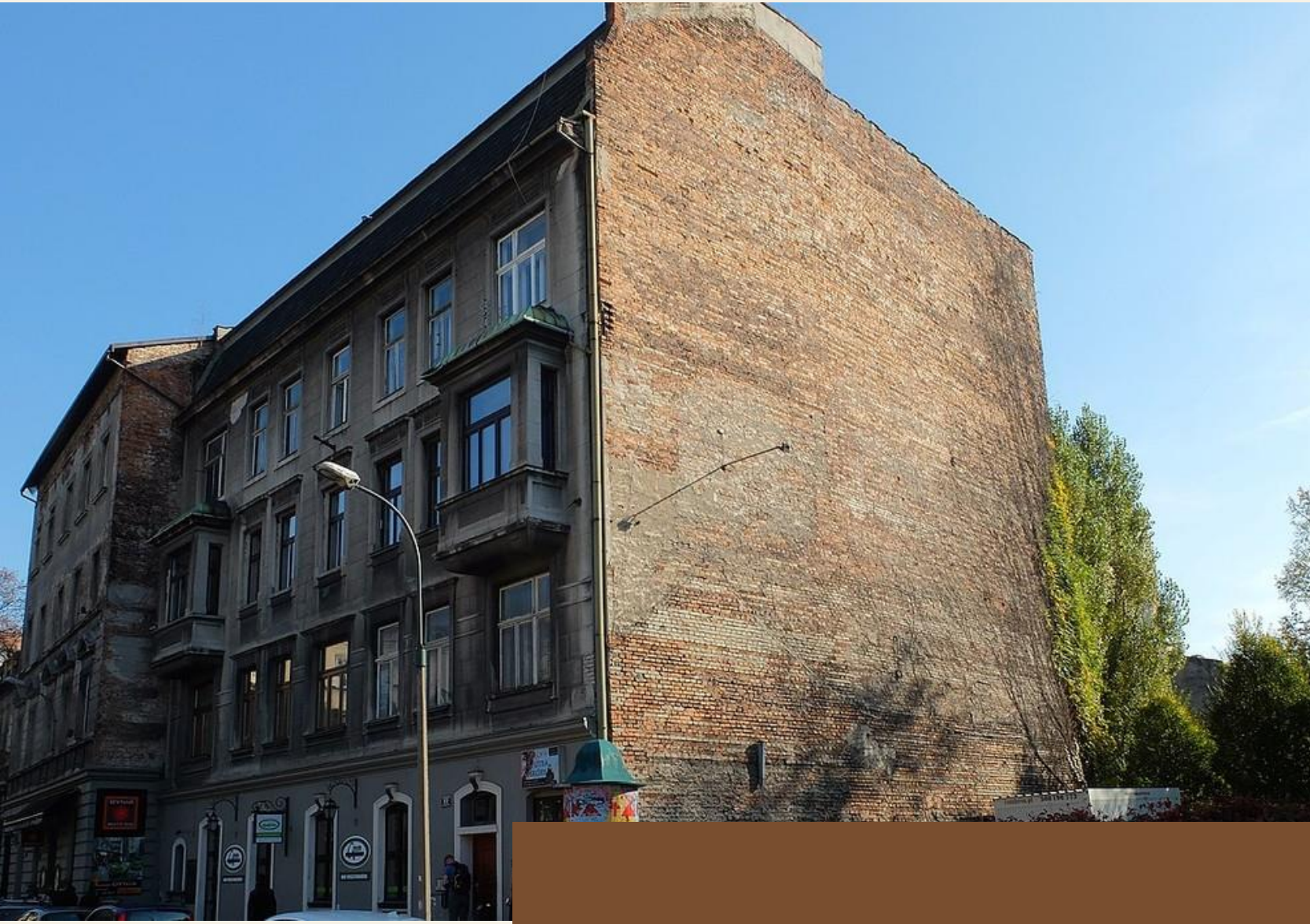
Wisława Szymborska 1948 yılında ünlü şair Wtodek ile evlenmiş ve Krupnizca caddesinden 22 numarada bulunan evleri yazarların buluşma noktası olmuştur. 1954 yılında evliliklerini sonlandıran çift arkadaş olmaya devam etmişlerdir. Boşandıktan 15 yıl sonra Kornel Filipowicz ile bir birliktelik yaşamıştır ancak hiçbir zaman evlenmemiştir.



Kişisel Hayatı ve Mirası

Yıllardır akciğer kanseri ile m¼cadele eden Szymborska'nın, son g¼nlerine kadar şiir yazdığı belirtiliyor . 1 şubat 2012 g¼n¼nde 88 yaşında Krakowdaki evinde uyurken huzur içinde d¼nyaya veda etmiştir.





Bırakın gerçek aşkı asla bulmayan insanlar deyip dursunlar
öyle bir şey yoktur.
İnançları daha kolaylaştıracaktır yaşamayı ve ölmeyi onlar için.

-Wisława Szymborska



Nihayetinde, her başlangıç bir devamdır,
olayların kitabı hep yarısından açılır. -Wisława Szymborska

Referanslar:

- <https://aklinizikesfedin.com/wislawa-szymborska-biyografisi-ve-eserleri/>
- <https://www.poetryfoundation.org/poets/wisaawa-szymborska>
- Wislawa Szymborska'nın Şiiri - Neşe Taluy Yüce
- <https://dzieje.pl/kultura-i-sztuka/polskie-noble-literackie-od-sienkiewicza-do-szymborskiej-3>
- <http://merkezgar.blogspot.com/2017/02/bir-cicek-ismi-olarak-wislawa.html>
- <https://www.actualidadliteratura.com/tr/wislawa-szymborska/>
- <https://sebiyelda.com/siirin-mozarti-wislawa-szymborska/>
- <https://kidega.com/blog/dunya-edebiyatina-damga-vurmus-en-iyi-yabanci-kadin-yazarlar/>
- <https://www.tgrthaber.com.tr/aktuel/nobel-edebiyat-odullu-kadin-yazarlar-2705356>